

lum construxit. Sic reges justi sub Testamento Veteri quæ hostibus abstulerunt, in ministerio templi consecraverunt.

Vers. 15. — « Juvenibus. » Quia tunc neque nubent neque nubentur, quia resurgent omnes in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi. Unde in resurrectione Domini, juvenis coopertus stola candida angelus apparuit.

CAPUT XVI.

Vers. 12. — « Horruerunt. » Notare debet lector, utrum opinio vera sit, quod Cambyses filius Cyri a perisque iste Nabuchodonosor dictus sit, qui Persis, Medis, et Assyriis imperavit.

Vers. 16. — « Adonai Domine. » Unum de decem nominibus apud Hebræos significans, quod Dominus creaturæ dominetur. Et notandum, quod ubique bis ponitur, Dominus: primum nomen, tetragrammaton est, et proprie ad Deum pertinet, et ineffabile dicitur: secundum commune, quod convenit hominibus. Et bene Adonai Dominus filius Dei dicitur: quia Deus et homo, Dominus et Deus, quod omnibus dominetur vel ab omnibus timeatur.

Vers. 21. — « In carnes eorum. » Quas amave-

runt, de quibus nascitur fetor verminum. Caro et sanguis vermes creat: quia delectatio carnalis, cui sal continentia non resistit, pœnam æternam generat luxuriosis; unde: « Vermis eorum non morietur, et ignis non exstinguetur (Isa. LXVI). »

Vers. 22. — « Et factum est. » Adepta victoria de hostibus suis, quisque electus ab omni labe purgatus, properat in supernam Dei civitatem, ubi vera visio pacis, ubi reddit vota sua conditori.

Vers. 26. — « Centum quinque, etc. Pro æterna beatitudine centenarius numerus a læva transit in dextram.

« Abram suam. » Abram carnalium conversationem, quæ semper timori obnoxia est in libertatem gratiæ et ad securitatem charitatis ducendo et exhortando perducit, ut non timore, sed amore serviat.

Vers. 29. — « Luxitque illam omnis populus diebus septem. » Electi Dei per omne tempus, quod septem diebus evolvitur, propter peregrinationem præsentis Ecclesiæ, in dolore et gemitu non affliguntur ex desperatione, sed futuræ vitæ recordatione, juxta illud: « Flevimus, dum recordaremur Sion (Psal. cxxxvi). »

LIBER ESTHER.

B. HIERONYMI IN LIBRUM ESTHER PROLOGUS.

(Vide inter opera B. Hieronymi, tom. VIII.)

CAPUT PRIMUM.

(Rab., *expos. in lib. Esther*, tom. III.) Liber Esther quem Hebræi inter hagiographa numerant, Christi et Ecclesiæ continet sacramenta, etc., usque ad qui regnavit post Darium patrum cognomento Nochum annis quadraginta.

Vers. 2. — « Susa civitas, » etc. Susa metropolis est in Perside, quam aiunt historici Memnonis fratrem constituisse, et a Susi fluvio nomen accepisse. Ibi est regia domus Cyri lapide candido et vario, columnis aureis, et laquearibus gemmisque distincta: cœli continens simulacrum stellis micantibus insignitum, et incredibilia multa. Ibi Assuerus convivium maximum divitiis, et copiosum deliciis celebravit. Virtus namque sacri eloquii, sic aliquando transacta narrat, ut ventura exprimat: sic factorem approbat, ut ei in ministerio contradicat: sic gesta damnat, ut hæc mystice gerenda suadeat.

Vers. 3. — « Tertio igitur anno. » Tempore, scilicet, istius sæculi incarnationis suæ sacramentum patefecit, et spirituales epulas prædicationis, et corporis et sanguinis sui abundantissime ministravit. Primum tempus ante legem, secundum sub lege, tertium sub gratia.

« Grande convivium cunctis principibus. » — « Simile est regnum cœlorum homini regi qui fecit

nuptias filio suo (Math. xxii). » Et alibi: « Homo quidam fecit cœnam magnam: et vocavit multos (Luc. xiv). » Hujus convivii historia, pompam divitiarum, et luxum regis ostendit: sed Christi spirituales delicias quas unicuique dispensat, allegorice significat. Christus enim est ille ditissimus rex, qui uxoris suæ, id est Ecclesiæ, precibus exoratus, Judæos, id est confessores suos, de manu inimicorum liberat, atque ipsos juste condemnat. Neque enim necesse est, ut si aliquorum bona Christum significant, eorum quoque mala ipsi, scilicet Christo conveniant. Moyses enim in multis Christum significavit; sed non in hoc, quod ad aquas contradictionis dubitavit. Sed nec Aaron factura vituli. Neque Salomon in sorde libidinis. Sic Assuerus in isto iudicio, ut in liberali convivio Christum significat, sicut Isaias in Cyro rege Persarum Christum signat, de quo postea subiungit: « Accinxisti te et non cognovisti me (Isa. xlv), » etc. Si enim reges iniqui in malefactis diabolus significant; cur non reges justi in benefactis, Christum demonstrant? Nabuchodonosor jussit populos audita symphoniarum et musicorum voce prostratos statuam adorare. Et diabolus sæculari dulcedine genus humanum infecit a mentis rectitudine ad sequendam avaritiam quæ est simulacrorum servitus.

Vers. 5. — « Dies convivii. » Magnatum vel pri-

mitivorum fidelium primi refecti sunt, secundum illud : « Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt domus Israel (*Matth. xv*). » In circumcissionis sacramento Dominicæ resurrectionis, et Novi Testamenti et veræ circumcissionis : et octo sunt beatitudines, ad quas istud convivium perducit, quod fit tantum diebus ; mali autem convivabantur in noctibus.

VERS. 6. — « Et pendebant. » Byssus mortificationem carnis significat. Purpura sanguinem martyrii. Columnæ marmoreæ, firmitatem doctorum. Bene ergo dicitur quod tentoria diversi coloris byssinis et purpureis funibus per circulos eburneos in columnis marmoreis suspendebantur ; quia decor Ecclesiæ in sapientiæ meditatione et in virtutum ascensione per carnis mortificationem et castitatem cum martyrii dignitate in doctoribus debet effulgere ; et ipsorum verbo et exemplo ad aliorum notitiam pervenire : ut ab his instructi et confortati, aulam paradisi mereantur introire.

« Et columnis marmoreis fulciebantur. » Id est, doctoribus de quibus dicitur : « Ego confirmavi columnas ejus (*Psal. lxxiv*). » Ex alibi : « Columnas fecit argenteas, reclinatorium aureum (*Cant. iii*). »

« Super pavimentum. » Smaragdus a nimia viriditate sui sic vocatur. Parium, genus marmoris candidissimum. Per virorem enim fidei et candorem castitatis construitur fundamentum humilitatis. « Beati enim pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum. (*Matth. v*). » Et : « Qui se humiliat exaltabitur (*Luc. x*). Et alibi : « Discite a me, quia mitis sum (*Matth. xi*), » etc.

VERS. 7. — « Vinum. » Secundum illud : « Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris (*Rom. v*), » etc. Alii datur sermo scientiæ, alii sapientiæ, alii fides, alii gratia sanitatum.

« Nolentes cogeret ad bibendum, » etc. Nemo cogitur spirituale donum accipere : filios vult Deus, non servos : voluntatem vult, non necessitatem, secundum illud : « Qui potest capere capiat (*Matth. xix*). » Item. « Si vis ad vitam ingredi, serva mandata (*Ibid.*). » Et : « Si vis perfectus esse, vade et vende omnia quæ habes (*Ibid.*), » etc.

VERS. 8. — Unusquisque quod vellet, » etc. Secundum velocitatem et capacitatem et utilitatem singulorum. Sic enim temperanda est prædicatio, ut in omnibus utilis fiat, nulli noceat, et inter omnium vitia, quasi gladius anceps transeat. Sic per superbiam rescindens auferat, ut non augeat timiditatem. Sic otiosus et torpentibus sollicitudinem operis imponens, ut inquietis et curiosis non augeat importunam actionem, et sic de cæteris.

VERS. 9. — « In palatio, ubi rex Assuerus, » etc. Hierusalem, ubi templum et sancta sanctorum, vel in sanctæ Scripturæ meditatione ; in qua divinitas, potentiæ suæ tribuit notitiam.

VERS. 11. — « Ut ostenderet, » etc. « Ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium (*Gal. iv*), » etc. Tuac enim Dei Filius incarnatus legis mysteria

quibus ante fideles paverat, abundantiori gratia manifestavit.

VERS. 12. — Quæ renuit. » Non solum legatores despiciens, sed et regis imperium ; unde in Evangelio, senior filius a patre rogatus ad convivium noluit introire : et qui ad cœnam vocati, aliis rebus occupati, noluerunt venire, juxta indignationem patrisfamilias, rejecti sunt et alii loco illorum constituti.

VERS. 16. — « Responditque Mamuchan audiente rege atque principibus : Non solum regem læsit regina, » etc. Hic novissimus in ordine septem sapientum numeratus, sententiam promulgat, et Paulum apostolum significat qui dicit : « Ego sum minimus apostolorum, qui non sum dignus vocari apostolus (*I Cor. xv*). » Et contradicentibus Judæis et zelo repletis ait : « Quia vos indignos judicatis vitæ æternæ, ecce convertimur ad gentes (*Act. xiii*). »

CAPUT II.

VERS. 7. — « Qui fuit. » Esther dicitur absconsa, Edissa, misericordiam consecuta. Hæc est gentium Ecclesia, quæ in abscondito cordis nutriens castitatem fidei, misericordiam et gratiam coram oculis Domini invenit, repudiata synagoga, quæ in Osee vocabatur absque misericordia. Hanc nutrit Mardocheus spiritualis, et adoptat in filiam qui est doctor gentium in fide et veritate, et est de stirpe Jemini, hoc est de stirpe Benjamin.

VERS. 8. — « Esther. » Hanc Nabuchodonosor spiritualis et rex confusionis a naturali lege et cultu unius Dei in confusionem idololatriæ transtulit, sed pietas divina ad viam veritatis per prædicatores revocavit.

VERS. 9. — « Et septem puellas. » Id est, fideles animas Spiritu sancti gratia regeneratas atque dedicatas quæ ejus sequuntur vestigia, fide, doctrina, et operatione, de quibus dicitur : « Adolescentulæ dilexerunt te nimis. »

« Quæ noluit. » Quia peccatorum labe et sordibus idololatriæ per baptismum mundata, opprobrium pristinae iniquitatis non sustinuit ultra.

VERS. 13. — « Ingredientsque. » Quæcunque anima certat ad thalamum Christi properare, condignum a suis doctoribus accipit ornamentum, et quo magis se devotam ad agnitionem fidei, et exercitium operis præparat, eo amplius a doctoribus instruitur, ut de competentium numero, ad sanctæ Trinitatis integram fidem et confessionem ac perceptionem baptismi et unctionem chrisimatis, ut cœlesti sponso veraciter jungatur, accedat.

VERS. 14. — « Atque inde. » Qui se ab Ecclesia per vitiorum sordes separaverit, merito in secundas ædes retruditur ubi concubinæ regis morantur : quia sanæ fidei casus descensum honoris meretur, nec habet ultra potestatem ad regem redire, nisi superna gratia visitatus, in pristinae statum dignitatis restituatur.

VERS. 15. — « Evoluto autem. » Id est, transactis

quinque ætatibus mundi, quibus patrum propago A processerat, instabat sexta ætas veniente Redemptore, in qua gentium multitudo per Evangelium vocanda erat.

Vers. 16. — « Tebeeth. Apud Hebræos; Xudimos, apud Græcos; Januarius est apud Latinos. In quo Dominus incarnatus octavo die circumcisis a magis adoratus, et mysticis muneribus est honoratus, in quo etiam a Joanne baptizatus esse prædicatur.

Vers. 19. — « Cumque et secundo. » Non sufficit Christo primitivam sibi sociare Ecclesiam, sed per prædicatores de gentibus multitudinem acquisivit copiosam; unde: « Alias oves habeo quæ non, etc. (Joan. x). »

Vers. 21. — « Duo eunuchi regis, » etc. Possunt in duobus eunuchis schismatici et hæretici notari, B qui fraudis et malitiæ venenum corde gestantes, contra veritatem consiliantur ut eam credentibus auferant, et Christum, id est fidem Christi, in ipsis fidelibus interficiant: sed eorum iniquitatem sancti doctores manifestant, ut innocentes salventur, et illi juxta ultione puniantur.

Vers. 23. — « Historiis et annalibus traditum coram rege, » etc. Duobus Testamentis, in quibus scriptum est, quæ justis præmia, quæ injustis debeantur supplicia; unde: « Ibunt hi in supplicium æternum: justi autem in vitam æternam (Matth. xxv). » Et in Ezech.: « Justitiæ justi super eum, et impietatis impii erit super eum (Ezech. xviii). »

CAPUT III.

Vers. . — « Aman filium. » Potentes sæculi, qui beneficiis divina potestate collatis abutentes, quos consortes habent naturæ dedignantur habere consortes gratiæ: et honorem et reverentiam quam soli Deo debuerunt, in sese transferre contendunt. Eos autem qui consentire nolunt, odiis et cruciatibus persequuntur: sed justo Dei judicio in insidiis suis capiuntur iniqui. Unde dicitur: « Justus angustia liberatur, et traditur impius pro eo (Prov. xi). » Potest per Aman (quem Josephus de stirpe Amalec esse commemorat) Judæorum populus figurari: qui prophetas occiderunt, et Domini prophetarum et apostolos, ejus generis nobilitatem propter incredulitatem et duritiam cordis perdentes, qui per Isaiam principes Sodomorum et populus Gomorrhæ dicuntur. Unde Ezechiel: « Pater tuus Amorrhæus, et mater tua Cethæa. »

Vers. 7. — « Missa est sors. » Qui ad sortem Domini pertinent, occiduntur, quos significat ille hircus, qui secundum sortem Domini in lege occidebatur.

Vers. 10. — « Tulit ergo. » Sicut Aman epistolas dirigens, regis signaculo eas munire conatur: ut facilius votum expleatur, sic Judæi libros divinæ legis in quibus est signaculum summi regis, id est, gratia Spiritus sancti ad comprehendendam hæresim suam assumunt in testimonium, reprobantes societatem gentium et Christi Evangelium, quasi divinis præceptis contrarium.

CAPUT IV.

Vers. 4. — « Usque ad fores. » Sic magister Ecclesiæ intercessionem reginæ, de qua dicitur: « Astitit regina a dextris tuis (Psal. xiv), » etc., quæ partim peregrinatur in mundo, et partim regnat cum Domino, a rege omnium sæculorum desiderat exaudiri.

« Non enim. » Nullus cum corruptione præsentis vitæ potest aulam cœlestem intrare, sed ante obitum suum debet quisque corporis castigatione et cordis compunctione regni pulsare introitum, ut post lælabundus supernum intret palatium. Si quis quærat quomodo rex justissimos tormenta inferat innocentibus, sciat hoc non esse ex voto malitiæ, sed ex summi consilii nutu procedere. « Sapientia eum vincit malitiam (Sap. vii), » « attingit a fine usque ad finem fortiter: et disponit omnia suaviter (Ibid., viii). » « Omnia quæcunque voluit fecit in cœlo et omnibus aëryssis (Psal. cxiii). » Cujus justo judicio agitur, ut fideles in manu persecutorum tradantur vel ad purgationem, vel ad correptionem, vel ad meritum augmentationem: sic Job Satanæ traditur; Paulus ab angelo Satanæ colaphizatur.

« Rursumque. » Orant pro se invicem Mardocheus et Esther, id est magistri et discipuli, sicut Paulus pro discipulis orat, et pro se orari obsecrat, ut in Actibus apostolorum ab Ecclesia fiebat oratio sine intermissione pro Petro.

CAPUT V.

Vers. 2. — « Virgam auream. » Regiminis potentiam vel passionis crucem, per quam acquisivit potestatem, de qua dicitur: « Data est mihi omnis potestas in cœlo et in terra (Matth. xxviii). » Et alibi: « Propter quod exaltavit illum, et dedit illi nomen quod est super omne nomen (Philip. ii). »

Vers. 8. — « Si inveni in conspectu. » Dilatio petendi non deputatur segnitiei, sed patientiæ. Non enim in præsentem sed in futuro bonis et malis retribuetur merces: cras enim pro futuro ponitur, unde: « Nolite solliciti esse de crastino; » et Jacob in Genesi ait: « Apparebit mihi cras justitia mea (Matth. vi). » Et de agno dicitur: « Non remanebit ex eo quidquam usque mane (Gen. 30). » Cum judicium venerit, revelabitur quali veste quisquam ad convivium intraverit.

CAPUT VI.

Vers. 1. — « Noctem illam duxit rex insomnem, » etc. In se mobilis permanens cursus temporum et actus omnium contemplatur, et nulla eum latet cogitatio cui omnia præsentia; unde Apostolus: « Non est in illo, est et fuit, sed est in illo semper est (II Cor. i). »

Vers. 2. — « Ventum est. » Gesta Mardochei memorantur coram rege; quia bona opera sanctorum doctorum nunquam oblivioni tradentur, sed in memoria æterna erit justitia.

Vers. 10. — « Festina. » Magistri Ecclesiæ omnium virtutum cultu et decore sapientiæ illustrati honorantur diademate regis dignitatis, tanquam

membra summi regis. Ascendunt super equum re- A
gium, id est, super populum fidelium in quorum
cordibus residet rex angelorum; unde Habacuc pro-
pheta: « Ascendens super equos tuos, et equitatus
tuus sanitas. » His Aman specialis hostis populi
Dei, licet etiam invitus præbet obsequium cum per-
secutores Ecclesiæ coguntur eidem Ecclesiæ reddere
testimonium, non valentes occultare quod mani-
festum est.

« Tulit itaque. » Hæc mutatio dexteræ Excelsi,
qui si videbatur gloriosior, infra alios apparet vilior
et inferior, secundum illud: « Deposuit potentes de
sede, et exaltavit humiles. » Similiter Isaias ait:
« Convertetur Libanus in Chermel, et Chermel in
saltum reputabitur. » Sic Synagogæ compressa est
superbia, Ecclesiæ humilitas exaltata. Sic persecu- B
tores fidei ad nihilum sunt redacti: confessores
Christi in toto orbe exaltati. Caput in caudam, et
cauda in caput versa est: « Quia omnis qui se exal-
tat, humiliabitur (Luc. xxiv). »

CAPUT VII.

« Secunda die, » etc. Sed ubi Esther petitionem
suam aperuit, damnatus ad pœnam secessit. In
Evangelio enim prandium et cœna memorantur.
Prandium præsens tempus Ecclesiæ designat, cœna
autem æternum et ultimum convivium. Unde malis
separatis in perpetuum lætantur boni. Aman, nam-
que quia vestem dignam convivio non habuit, extra
proijci meruit.

VERS. 7. — « Intravit in hortum. » Rege in hor- C
tum properante, id est, secum electos ad delicias
paradisi invitante, reginam pro salute sua deprecari
contendit, sed tempus opportunum non habuit. Sero
enim quæruntur salutis remedia, cum mortis immi-
nent pericula; unde Salomon: « Tunc invocabunt,
et non exaudiam eos: mane consurgent, et non in-
venient (Prov. i). »

VERS. 8. — « Et statim. » Deprecatio Aman, op-
pressio dicitur, quia in die iudicii iniquorum oratio
irritatio est: unde: « Cum iudicatur, exeat condem-
natus (Psal. cviii), etc. Tunc oppressio qua humiles
opprimebant, ipsis improperebatur.

VERS. 9. — « Harbona. » Doctores legis significat,
qui scelera et dolos Judæorum prædixerunt, unde
Moyses: « Novi quod post mortem meam inique
ageatis, et declinabitis de via quam ostendi vobis
(Deut. xxxi). » Et in Evangelio: « Est qui accusat
vos, Moyses, in quo speratis (Joan. v). »

« In domo Aman. » Iniquos tumultuantes contra
Christum, significat Aman et ejus Ecclesiam perse-
quentes. Christus autem in lege erat eis promissus;
lex itaque, quæ ad custodiam vitæ data est, ipsis in
mortem versa est, per quam Christum delere, et
ejus confessores interficere moliebantur: et qui per
legem innoxios opprimere volebant; ipsa accusante,
justi iudicii acceperunt sententiam. Qui in lege pecca-
verunt, per legem vindicabuntur.

CAPUT VIII.

VERS. 1. — « Die illo. » Tenet Esther domum
Aman, hostis Judæorum, cum Ecclesia possidet mun-
dum, quem possederat diabolus, hostis Christiano-
rum; unde: « Cum fortis armatus custodit atrium
suum (Luc. xi), » etc. Ingreditur ante faciem regis
Mardocheus, cum quotidie sanctorum animæ de
incolatu præsentis vitæ ingrediuntur ad contempla-
tionem divinæ majestatis.

« Domum Aman. » Dignitatem et honorem quem
Judæi scientia legis, et prophetarum, et cultu religio-
nis habuerunt; unde in Proverbiis: « Custoditur
justo substantia peccantis (Prov. xiii). » Et in Evan-
gelio: « Auferetur a vobis regnum, et dabitur genti
facienti fructus ejus (Matth. xxi). »

VERS. 2. — « Tulitque rex. » Laudante et præ-
dicante instantiam magistrorum, a Domino pro gratia
gratiam accipiunt in conspectu conditoris omnium;
unde: « Nutrivit corda fidelium. »

« Tradidit Mardocheo. » Prædicatoribus gentium
ut sibi hærent, et gentibus ministrarent.

VERS. 3. — « Procidit ad pedes, » etc. Quia sancta
Ecclesia, pro ereptione filiorum suorum, quotidie
Deum omnipotentem per fidem et mysteria incarna-
tionis exorat, ut hostium comprimatur audacia, et
fidelium liberetur innocentia.

VERS. 5. — « Obsecro ut. » Quia evangelica do-
ctrina, quæ Christi nomine in toto orbe prædicatur,
Spiritus sancti signaculo confirmata declaratur,
cujus dono repleti ipsi prædicatores permanserunt
insuperabiles, et hostium suorum gloriosi triumphatores.

VERS. 9. — « Accitisque scribis, » etc. Quia Evan-
geli doctrina ita condita est per scriptores Novi
Testamenti, Domino mediante, ut sanctæ Trinitatis
fides plenissime in ea contineretur, et totius decalogi
summa perfectio in duobus præceptis charitatis de-
monstraretur.

« Qui centum viginti. » In quibus totus mundus
signatur. Nam denarius numerus per duodenarium
multiplicatus centum et viginti facit, quibus septen-
narius sociatus totius summæ plenitudinem concludit:
ita decalogi custodia apostolica traditione per
totum orbem diffusa, septiformis Spiritus gratia in
D cordibus fidelium infunditur vel est consummata.

VERS. 11. — « Interficerent, » etc. Ne mali ger-
minis pullularent rediviva plantaria. Similiter septem
gentes quæ habitabant in terra promissionis Domini
interfici jussit, et postmodum Amalechitas omni-
mode deleri, ut omnem occasionem scandali auferret
eis; unde David ait: « In matutino interficiebam
(Psal. c), etc.

VERS. 14. — « In Susan, » etc. In superbia mundi
debellanda. Nam Susis equitatio vel evertens inter-
pretatur; unde Salvator ait: « Confidite, ego vici
mundum (Joan. xvi). »

CAPUT IX.

VERS. 4. — « Et plurimum posse cognoverant. »

Quia doctorum actio laudabilis, et potentia virtutum, honorem et reverentiam tribuit multitudini fidelium. Unde in Actibus apostolorum : « Fiebant prodigia et signa multa (Act. v), » unde legitur alibi : « Fiebat enim omni animæ timor (Ibid. ii). Item : « Nemo audebat se conjungere illis, et magnificabat eos populus (Ibid. v). »

VERS. 5. — « Itaque percusserunt Judæi. » Non solum alios operarios iniquitatis, qui perseverant in peccatis, nec curant percipere remissionem peccatorum, Spiritus sancti divina sententia dammandos judicat, sed etiam carnales Judæos decalogi transgressores, crucis Christi reatum, quem ex perfidia contraxerunt, in inferni civitatibus sensuros.

VERS. 6. — « Quorum ista sunt nomina. » Horum nominum interpretationes non multo opere exquirimus, nec allegoriæ servire cogimus. Typus enim in parte est, non in toto. Si enim in toto est typus, non est historia. Historicum oportet rei gestæ veram seriem exponere, nec citra subsistere, nec ultra procedere : allegoricum interpretem, egregias partes, in spiritali sensu convenientes eligere.

VERS. 16. — « In tantum. » Omnes, qui quinque sensibus corporeis legem carnaliter suscipiunt, et cum per septiformem Spiritus sancti gratiam specialiter plena et perfecta sit, spiritaliter intelligere respiciunt, quasi duobus diebus vincuntur atque prosternuntur.

VERS. 17. — « Dies autem. » Notandum quod quidam Judæorum tertia decima die interficiunt, et decima quarta desinunt, et solemnitatem agunt, quidam per duos dies, id est, tertiam decimam et decimam quartam diem ejusdem mensis occidunt, quinta decima solemniter quiescunt : quia quidam

A sanctorum, post completos labores quibus Deo bene credendo et bene vivendo serviunt, modo ante tempus iudicii in animabus sabbatum æternæ quietis habent : alii, usque ad ultimum resurrectionis diem in carne perdurantes superatis hostibus universis subito immutati, quietem animarum et corporum percipiunt ; unde Apostolus : « Mortui qui in Christo sunt, resurgent primi. Deinde nos qui vivimus, qui residui sumus, resurgemus cum illis obviam Christo in aera (I Thes. iv), » etc. Nam quarta decima, quæ bis septem continet, quietem animarum perfectam significat, quinta decima vero septenarium et octonarium complectens, animarum et corporum quietem significat.

VERS. 24. — « Et misit Phur, » etc. Sors in urnam missa, dispositionem cujuslibet rei in hominis mente significat, cujus eventum non humanum, sed divinum regit arbitrium, unde Salomon : « Sortes mittuntur in sinum : sed a Domino temperantur (Prov. xvi). »

VERS. 28. — « Isti sunt dies. » Quia quies animarum et resurrectio corporum merito firmiter a fidelibus custoditur et celebratur : vel, quia quietis animarum et resurrectionis corporum merito feriatio a fidelibus custoditur et celebratur.

CAPUT X.

VERS. 1. — « Rex vero Assuerus omnem. » Christus, qui excusus de monte sine manibus crevit in montem magnum et implevit totum mundum : historialiter, enim non omnem terram tributariam fecit, quia nec habuit.

(In antiquis Glossæ ordinariæ exemplaribus nulla, hinc usque ad finem libri, textui sacro expositio adjacet. Ideo capita 11-16 prætermittimus.)

LIBER JOB.

B. HIERONYMI PROLOGUS DUPLEX IN LIBRUM JOB.

(Vide inter Opera B. Hieronymi.)

ARGUMENTUM.

In terra quidem habitasse Job Huesitidi, in finibus Idumææ et Arabiæ fertur : et erat ei ante nomen Jobab. Et accepit uxorem Arabissam, et genuit filium, quem vocavit Ennon. Erat autem ipse filius quidem Zaræ, de Esau filii filius : de matre vero Bosra, ita ut sit quintus ab Abraham. Et hi sunt reges qui regnaverunt in Edom, in qua et ipse regnavit. Sed primus in ea regnavit Bela, filius Beor : et nomen ejusdem civitatis Denaba. Post Bela autem, Jobab, qui vocatur Job. Post Job autem Husan, qui erat dux ex Themanorum regione. Et post illum regnavit Adad, filius Badadi, qui excidit Madian in campo Moab, et nomen civitatis ejus Avith.

D

PROTHEMATA IN JOB.

(Ex Greg. in Job, passim.)

Quædam historice hic dicuntur, et allegorice, et moraliter. Quædam nequeunt ad litteram accipi : quia erronea essent vel impossibilia, vel a se invicem discordantia, ut illud scilicet : « Sub quo curvantur qui portant orbem (Job ix), » quasi gigantes mundum vehant ; et illud scilicet : « Elegit suspendium anima mea (Ibid. vii), » quasi tam patiens velit suspendio vitam finire : et illud scilicet : « Per eat dies in qua natus sum (Ibid. iii), » etc. Aliquando qui sensum litteræ negligit, veritatis lumen sibi abscondit, dum intrinsecus aliud querendo, quod foris est perdit ; ut dum de misericordiæ operibus dicit : « Si negavi quod volebant, pauperibus